

зразка, сертифікат про середню врожайність за останні 3-5 років, карта чи типовий опис площ, технологічні карти вирощування культур.

За підсумком 9 міс. 2016 року загальна кількість функціонуючих страхових компаній в Україні склала 323 [7]. Станом на 01.10.2016 р. обсяг загальних активів страховиків становив 55,4 млрд. грн. Обсяг страхових резервів станом на 01.10.2016 р. складав 19,5 млрд. грн.

В складі сукупних страхових резервів страхових компаній України продовжують переважати банківські вклади 47% [7]. Розміщення страхових резервів переважно у вигляді банківських вкладів підвищує здатність страховиків розраховуватись за прийнятими зобов'язаннями зі страхування.

Здійснення послідовного втілення правових та економічних заходів, спрямованих на перетворення системи агрострахування в джерело майнового захисту, дозволить поліпшити страховий захист сільськогосподарських підприємств і стане підґрунтям для стабілізації сільськогосподарського виробництва та економічного зростання суб'єктів аграрного ринку в Україні.

Література.

1. Гудзь О.Є. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств: Монографія / О.Є. Гудзь. – К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 578 с.
2. Деньги. Газета №19 (357).-12-25 октября 2017. (Електронний ресурс).-Режим доступу: <http://www.dengi.ua>.
3. Малій О.Г. Кредит як джерело фінансування агробізнесу / О.Г.Малій // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. – 2016 – Вип.172. – С.132-141.
4. Малій О.Г. Оцінка фінансового забезпечення агроформувань / О.Г. Малій // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ, 2015. - Вип.161. - С. 227-232.
5. Малій О.Г. Фінансово-кредитні відносини в АПК: [монографія] / О.Г. Малій. – Харків: ХНТУСГ, 2008. – 210 с.
6. Матеріали офіційного сайту Міністерства агрополітики і продовольства України (Електронний ресурс). – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua>.
7. Матеріали офіційного сайту Національного рейтингового агентства «Рюрік» Аналітичний огляд банківської системи України за I півріччя 2015р. - Режим доступу: <http://www.rurik.com.ua>.

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

Колісник Ю. В., Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Науковий керівник – д.е.н., доцент Мандич О. В.

У сучасних умовах на ринку України застосування підприємствами тих чи інших моделей конкурентної поведінки є здебільшого інтуїтивне, без теоретичного підґрунтя та стратегічного аналізу. Тому ефективна діяльність вітчизняних підприємств неможлива без заходів з розробки та реалізації механізму управління конкурентоспроможністю, яка спрямована на підвищення, збереження та досягнення конкурентних переваг, забезпечення конкурентних позицій підприємств за рахунок їх потенціалу.

Конкуренція та конкурентоспроможність є необхідно головними елементами ринкового механізму та розкриває переваги ринкової економіки.

Основним завданням агропромислового комплексу є досягнення стійкого росту виробництва сільськогосподарської продукції, надійне забезпечення країни продуктами

харчування і сировиною, об'єднання зусиль усіх галузей для отримання високих кінцевих результатів.

Формування конкурентних переваг сільськогосподарських підприємств забезпечує підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки, а отже сприяє вирішенню проблем щодо забезпечення продовольчої безпеки країни.

Конкурентоспроможність агропромислового сектору є багатогранним поняттям, яке характеризує його здатність конкурувати як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Вперше поняття «конкурентоспроможність» було введено наприкінці 1970-х рр. М. Портером. На його думку, конкурентоспроможність – властивість товару, послуги, суб'єкта ринкових відносин виступати на ринку нарівні з присутніми там аналогічними товарами, послугами або конкуруючими суб'єктами ринкових відносин.

Поняття конкурентоспроможності аграрних підприємств набагато складніше і трактується неоднозначно. Досить повно та системно розкривають поняття конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств в своєму визначенні М. Малік та О. Нужна. На їх думку – це здатність суб'єктів економічної діяльності аграрної сфери пристосовуватись до нових умов господарювання використовувати свої конкурентні переваги і перемагати в конкурентній боротьбі на ринках сільськогосподарської продукції та послуг, максимально ефективно використовувати земельні ресурси, якомога повніше задовольняти потреби покупця шляхом аналізу структури ринку і гнучко реагувати на зміну його кон'юнктури.

Конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції – це сукупність їх споживних властивостей, яка характеризує їх відмінність від аналогічної продукції іншого товаровиробника за ступенем відповідності у задоволенні потреб споживачів до розміру, забарвлення, смакових та інших параметрів якості та вартості. Вона формується в процесі виробництва, зберігання, транспортування та товарної доробки продукції, а визначається на ринку в процесі її купівлі-продажу за допомогою цін [5, с.84]. Конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції залежить від системи: природних; організаційно-економічних; технологічних; маркетингових чинників.

Найважливішою особливістю сільськогосподарського виробництва є те, що частина продукції використовується в подальшому процесі відтворення як сировина, більшою мірою, це твердження відноситься до рослинницької продукції, оскільки всі кормові культури, значна частина зернових служать сировиною для тваринницької продукції. У той же час, значна частина продукції рослинництва продається без попередньої переробки, тобто є товаром для кінцевого споживача. Одночасно ця ж продукція може служити сировиною для переробної промисловості і надходить до кінцевого споживача в зміненому вигляді. Таким чином, після стадії виробництва рослинницька продукція проходить шлях від виробника до споживача по різних каналах. Це створює необхідність диференційованого підходу до оцінки конкурентоспроможності продукції рослинництва [2, с. 205].

Зернова галузь є базою та джерелом сталого розвитку більшості галузей агропромислового комплексу та основою аграрного експорту. Вона є стратегічною галуззю економіки держави, її функціонування визначає обсяги, пропозиції та вартість основних видів продовольства для населення країни, зокрема продуктів переробки зерна і продукції тваринництва. А також формує істотну частку доходів сільськогосподарських виробників, визначає стан і тенденції розвитку сільських територій, формує валютні доходи держави за рахунок експорту. Таке становище збережеться, оскільки на світових продовольчих ринках спостерігається дефіцит зернової продукції.

На нашу думку для ефективного та конкурентоспроможного ведення зернового виробництва необхідним є: застосування різноманітних методів і важелів управління процесами реорганізації; здійснення реструктуризації і сегментизації виробництва; інвестування фінансових, матеріально-технічних ресурсів у різноманітні виробництва; кооперування й інтегрування фінансових та матеріально-технічних зусиль як по горизонталі, так і по вертикалі.

Конкурентні переваги сільськогосподарської продукції можна охарактеризувати рівнем переваги низки параметрів: економічних: виробничі витрати, маркетингові витрати, ціна продукції; консументних: властивості продукції, якість послуг зі зберігання продукції, якість

фумігаційних послуг; нормативних: міжнародні стандарти, державні стандарти, вимоги споживачів; екологічних: екологічна чистота і безпека продукції; маркетингових: умови платежу та постачання, розвиненість систем міжнародного маркетингу та логістики тощо [1, с. 145].

Література.

1. Балабанова Л. В. Стратегічне маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств / Балабанова Л. В., Холод В. В. – К.: “ВД Професіонал”, 2006. – 448 с.
2. Грозный И. С. Конкурентные преимущества промышленного предприятия: стратегия достижения в инновационном аспекте : [монография] / И. С. Грозный. – Донецк: Східний видавничий дім, 2008. – 328 с.
3. Кардаш В. Я. Маркетингова товарна політика: Підручник. – К.: КНЕУ, 2001. – 240 с.
4. Минько Э. В. Качество и конкурентоспособность / Э. В. Минько, М. А. Кричевский. – СПб. : Питер, 2004. – 268 с.
5. Россоха В. В. Діагностика конкурентоспроможності продукції / В. В. Россоха, М. П. Канінський // Вісник НАУ. – К.: НАУ. – 2003. Вип. 62. – С. 84-89.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

*Конанихін І.Ю., Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка
Науковий керівник – к.е.н., доцент Малій О.Г.*

Впровадження інновацій дозволяє як окремим підприємствам так і країнам в цілому домогтися значної переваги на ринку та посилити свої конкурентні позиції. Саме інноваційний шлях розвитку підприємств в сучасних умовах може забезпечити стабільне економічне зростання. Це повністю відповідає галузі сільського господарства, яка останнім часом перетворилася у пріоритетну доходуотворюючу галузь національного господарства і всупереч фінансовим кризам впевнено демонструє зростаючу динаміку фінансових результатів [3]. При катастрофічних збитках в цілому по економіці України у 2014 і 2015 роках, тільки єдина галузь сільського господарства забезпечила прибуток 21 млрд. і 103 млрд. гривень, а рівень рентабельності у сільському господарстві у 2015 році сягнув понад 40%.

Фахівці вважають, що такі результати діяльності підприємств агросфери певним чином забезпечені впровадженням інновацій і використанням новітніх технологій. Проте, переводу аграрного сектору на інноваційний шлях розвитку в нашій країні приділяється недостатньо уваги [3].

Інноваційний розвиток підприємств аграрного сектору досліджували відомі українські вчені Лупенко Ю.А., Мазнев Г.Є., Малік М.Й., Россоха В.В., Саблук П.Т., Шпикуляк О.Г. та багато інших. Проте питання управління інноваційним розвитком підприємств агросфери потребують подальших досліджень.

Високі технології крок за кроком захоплюють сільськогосподарські виробництва. Не дивлячись на консерватизм, агровиробник розуміє, що зростання бізнесу можливо тільки за рахунок інтенсифікації і автоматизації виробництва, в тому числі – шляхом впровадження та залучення ІТ - розробок.

Головна перевага smart-технологій в тому, що вони дають реальний ефект, у грошах. Починаючи зі зростання урожайності до 30-40% і економії до 50-60% добрив і зниженням на 20-25% втрат продукції і скорочення на 10-20% непродуктивних витрат [1]. При цьому ІТ – рішення доступні не тільки для великих підприємств, але і для маленьких ферм. Адже починати можна з мінімальних вкладень на рівні 5-10 тис. дол. А вже після того як інвестиції почнуть приносити дохід, розвивати систему і збільшувати глибину автоматизації.

У рослинництві високі технології, як правило асоціюються з терміном «влучне землеробство», тому для цих аграріїв вже не перший рік використовують системи GPS –